

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Svmmma Totivs Theologiae S. Thomae Aqvinatis, Doctoris Angelici Ordinis Prædicatorum

Secvndæ Secvndæ Partis Volumen Tertium

Thomas <von Aquin, Heiliger>

Romae, 1619

Quæ & quot sint filiæ eius. 7

urn:nbn:de:hbz:466:1-38803

Ad primum ergo dicendum, quòd illa tristitia ex qua oritur ira, ut plurimum, non est acediz vicium, sed passio tristitiæ, quæ consequitur ex iniuria illata.

Ad secundum dicendum, quòd sicut ex supra dictis patet *, ad rationem vicij capitalis pertinet, quòd habeat finem multum appetibilem, ut sic propter appetitum eius multa peccata committantur. Ira autem quæ appetit malum sub ratione boni, habet finem magis appetibilem quàm odium, quòd appetit malum sub ratione mali. Et ideo magis est vicium capitale quàm odium.

Ad tertium dicendum, quòd ira dicitur esse inua vitiolorum per accidens, scilicet remouendo prohibens, id est impediendo iudicium rationis, per quòd homo retrahitur à malis. Directè autem & per se est causa aliquarum specialium peccatorum, quæ dicuntur filia eius.

ARTIC. VII.

Vtrum conuenienter assignentur sex filia iræ, scilicet rixa, tumor mentis, contumelia, clamor, indignatio, & blasphemia?

772
Sup. q. 37
a. 2. ad 1.
q. 9. 4. 1.
ar. 2. Et
ma. 9. 12.
ar. 5. cor.
in 3. reg.
rom. 1.

AD septimum sic proceditur. Videtur, quòd inconuenienter assignentur sex filia iræ, quæ sunt rixa, tumor mentis, contumelia, clamor, indignatio, blasphemia. Blasphemia enim ponitur ab Isidoro filia superbiæ. Non ergo debet poni filia iræ.

¶ 2. Præterea, Odium nascitur ex ira, ut Augustinus dicit * in regula. Ergo deberet numerari inter filias iræ.

¶ 3. Præterea, Tumor mentis videtur idem esse quòd superbia. Superbia autem non est filia aliquis vicij, sed mater omnium vitiolorum, ut Gregorius dicit ¶ 31. Moral. Ergo tumor mentis non debet numerari inter filias iræ.

SED contra est, quòd Greg. 31. Moral. * assignat has filias iræ.

* *ibid.*

R. B.

RESPONDEO dicendum, quod ira potest tripli-
 citer considerari. Vno modo, secundum quod est in
 corde: & sic ex ira nascuntur duo vitia. Vnum qui-
 dem, ex parte eius contra quem homo irascitur, quem
 reputat indignum, vt sibi tale quid fecerit. Et sic po-
 nitur indignatio. Aliud autem vitium est ex parte
 sui ipsius, in quantum scilicet excogitat diuersas vias
 vindictæ, & talibus cogitationibus animum suum
 replet, secundum illud Iob. 15. Numquid sapiens
 implebit ardore stomachum suum? Et sic ponitur
 tumor mentis. Alio modo consideratur, ira secun-
 dum quod est in ore. Et sic ex ira duplex inordina-
 tio procedit. Vna quidem, secundum hoc quod ho-
 mo in modo loquendi iram suam demonstrat: sicut
 dicitur est * de eo, qui dicit fratri suo, racha. Et
 sic ponitur clamor, per quem intelligitur inordinata
 & confusa locutio. Alia etiam est inordinatio, se-
 cundum quod aliquis prorumpit in verba iniuriosa:
 quæ quidem si sint contra Deum, erit blasphemia; si
 autem contra proximum, contumelia. Tertio modo
 consideratur ira, secundum quod procedit vsque ad
 factum. Et sic ex ira oriuntur rixæ, per quas intelli-
 guntur omnia nocumenta quæ factio proximis inferuntur
 ex ira.

a. 5. ad 3

Ad primum ergo dicendum, quod blasphemia in
 quam aliquis prorumpit deliberata mente, procedit
 ex superbia hominis contra Deum se erigentis: quia
 vt dicitur Eccles. 10. Initium superbiæ hominis apo-
 statiare a Deo, id est recedere a veneratione eius, est
 prima superbiæ pars. Et ex hoc oritur blasphemia.
 Sed blasphemia, in quam aliquis prorumpit ex com-
 motione animi, procedit ex ira.

Ad secundum dicendum, quod odium etsi aliquan-
 do nascatur ex ira, tamen habet aliquam priorem
 causam, ex qua directius oritur, scilicet tristitiam;
 sicut e contrario amor nascitur ex * delectatio-
 ne. Ex tristitia autem illata quandoque in iram, &
 quandoque in odium aliquis mouetur. Vnde
 con-

* ad dile-
 ctione

conuenientius fuit, quòd odium poneretur oriri ex acedia quàm ex ira.

Ad tertium dicendum, quòd tumor mentis non accipitur hic pro superbia, sed pro quodam conatu, siue audacia hominis intentantis vindictam. Audacia autem est vitium fortitudini oppositum.

ARTIC. VIII.

Vtrum sit aliquod vitium oppositum iracundia, proueniens ex defectu ira?

773

AD octauum sic proceditur. Videtur, quòd non sit aliquod vitium oppositum iracundia, proueniens ex defectu ira. Nihil enim est vitiosum, per quod homo Deo assimilatur. Sed per hoc quòd homo omnino est sine ira, assimilatur Deo, qui cum tranquillitate iudicat. Ergo non videtur quòd sit vitiosum omnino ira carere.

¶ 2 Præterea, Defectus eius quòd ad nihil est vitiole, non est vitiosus. Sed motus iræ ad nihil est vitiosus; ut probat Seneca in lib. quem fecit de ira. Ergo videtur quòd defectus iræ non sit vitiosus.

¶ 3 Præterea, Malum hominis, secundum Dion. est præter rationem esse. Sed subtractio omni motu iræ, adhuc remanet integrum iudicium rationis. Ergo nullus defectus iræ vitium causat.

SED contra est, quòd Chrysostr. dicit super Mat. Qui cum causa non irascitur, peccat. Patientia enim irrationabilis vitia seminat; negligentiam nutrit; & non solum malos, sed etiam bonos inuitat ad malum.

RESPONDEO dicendum, quòd ira dupliciter potest intelligi. Vno modo, simplex motus voluntatis, quo aliquis non ex passione, sed ex iudicio rationis poenam infligit. Et sic defectus iræ absque dubio est peccatum. Et hoc modo ira accipitur in verbis Chrysostr. qui dicit ibidem, Iracundia quæ cum causa est, non iracundia est, sed iudicium. Iracundia enim proprie intelligitur commotio passionis. Qui autem cum causa irascitur, ira illius iam non est

li. 1. c. 12.
* c. 4. de
diu. nom.
par. 4. nò
remotè
ante fi.
* ho. 11.
in Mat.
in opere
imperf. i.
ter prin.
o med.
tom. 2.
ho. 11 in
Mat in
opere im
perf. in
ter prin.
o med.
tom. 2.